

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/11/2019
Identifikačné číslo spisu: 1415010103
Dátum vydania rozhodnutia: 10.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1415010103.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Františka Moznera v trestnej veci obvineného P. P. pre zločin ohrozovania vírusom ľudskej imunodeficiencie podľa § 165 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák., o dovolaní obvineného P. P. podanom prostredníctvom obhajkyne JUDr. Silvie Turcsányiovej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. novembra 2015, sp. zn. 4To/94/2015, na neverejnom zasadnutí konanom 10. septembra 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Tr. por. a § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného P. P. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV z 30. júna 2015, sp. zn. 3T/36/2015, bol obvinený P. P. uznaný za vinného zo spáchania zločinu ohrozovania vírusom ľudskej imunodeficiencie podľa § 165 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

v presne nestotožnených dňoch mesiacov júl 2014 až september 2014, vrátane, opakovane, minimálne 15-krát, v mieste svojho prechodného bydliska v K., W. X, ako i v mieste bydliska maloletej K.Š., nar. X. B. XXXX v M., na ul. R. M., v motorovom vozidle pri mohyle v T. O. V. a ďalších miestach v K., opakovane vykonával nechránený pohlavný styk, ako i orálny styk s mal. K. Š., nar. X. B. XXXX, majúc vedomosť o tom, že nie je plnoletá, pričom niekoľkokrát ejakuloval aj na obnažené telo maloletej a 1-krát do úst maloletej, požadujúc od nej, aby ejakulát prehltila, čo aj maloletá urobila, vediac o tom, že je infikovaný vírusom ľudskej imunodeficiencie HIV, pričom maloletej túto skutočnosť úmyselne zatajil, a takto konal napriek tomu, že dňa 15. januára 2013 bol ošetrovujúcim lekárom Kliniky infekčnej a geografickej medicíny LF UK, SZU a UNB, v ambulancii pre liečbu HIV / AIDS poučený o tom, že je nosičom vírusu HIV, ako i spôsobu sexuálneho správania sa.

Podľa § 165 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j), l), n) Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. bol za to obvinený P. P. odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere tri roky.

Podľa § 51 ods. 1 Tr. zák. s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. mu bol výkon uloženého trestu podmienčne odložený na skúšobnú dobu s probačným dohľadom, ktorú mu súd podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. určil v trvaní tri roky.

Zároveň mu podľa § 51 ods. 3 Tr. zák. uložil primerané obmedzenie pravidelne sa podrobovať lekárske vyšetreniam svojho zdravotného stavu, dodržiavať všetky poučenia súvisiace s jeho ochorením a v zákaze nechráneného pohlavného styku s inými osobami.

Na podklade odvolania okresnej prokurátorky voči uvedenému rozsudku okresného súdu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 19. novembra 2015, sp. zn. 4To/94/2015, rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a zároveň, rozhodujúc sám na základe § 322 ods. 3 Tr. por., uložil obvinenému P. P. podľa § 165 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 3, § 36 písm. j), l) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený P. P. dovolanie, následne čo do odôvodnenia doplnené prostredníctvom zvolenej obhajkyne, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), g), h) a i) Tr. por.

Ako zásah do svojho práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.] obvinený vnímal, že okresný súd posúdil jeho vyhlásenie, ktorým sa priznal k styku s poškodenou, ako vyhlásenie o vine a priznanie spáchaného skutku, hoci on od počiatku popieral, že by toto jeho konanie bolo trestným činom. Súd mal podľa neho, aj napriek jeho vyhláseniu o vine, ďalej riadne skúmať, či jeho konanie je vôbec trestným činom, keďže, ak by ním nebolo, aj jeho vyhlásenie k spáchaniu skutku by bolo irelevantné. Vysvetlil, že jeho vyhlásenie na okresnom súde smerovalo k tomu, že nerozporoval, že mal styk s poškodenou, no zároveň uvádzal, že jeho konanie nebolo trestným činom. Dôvodil tým, že vzhľadom na liečbu, ktorú podstupuje, nie je infekčný, a teda nemôže nikoho ohrozovať. Mal za to, že bol odsúdený preto, že trpí imunodeficienciou, keďže objektívne nie je možné, aby vzhľadom na podstupovanú liečbu týmto vírusom niekoho ohrozoval. Dodal, že na tejto objektívnej nemožnosti nič nezmení ani formálne poučenie zo strany súdu o význame a dôsledkoch priznania viny. Zároveň pripustil, že bol poučený ošetrovateľom, avšak dodal, že tieto poučenia nezodpovedajú súčasnému stavu lekárske poznatkov a jeho zdravotnému stavu, ktorý je pravidelne kontrolovaný a sledovaný.

Okresnému súdu vyčítal nedostatočné poučenie, v dôsledku ktorého formálne súhlasil s uznaním viny zo spáchania skutku. Mal za to, že jeho poučenie bolo rýdzo formalistické, chápané ako proces recitácie a bez záujmu zo strany okresného súdu poučiť ho tak, aby poučeniu rozumel, čím došlo k následnému znemožneniu uplatnenia jeho procesných práv a povinností v trestnom konaní, keďže dôsledkom tohto postupu okresného súdu bolo, že vykonanie styku s poškodenou nepoprel. Opakovane však zdôraznil, že to, že by niekoho ohrozoval vírusom ľudskej imunodeficiencie, od počiatku popieral, keďže nie je infekčný. Závery krajského súdu vyslovené v dovolaní napadnutom rozhodnutí o neexistencii skutkového omylu označil za nesprávne.

Zhrnúc uvedené, obvinený vyslovil presvedčenie, že pokiaľ by okresný súd riadne plnil svoju poučovaciu povinnosť a následne dôsledne skúmal jeho vyhlásenie, toto by neposudzoval ako priznanie viny, a teda by nebolo aké vyhlásenie prijať alebo neprijať, pričom ak by okresný súd následne vykonal dokazovanie, dospel by k záveru, že jeho konanie nebolo trestným činom. Súčasne trval na tom, že tak okresný ako aj krajský súd mali v záujme zachovania spravodlivosti skúmať, či je objektívne možné, aby dovolateľ niekoho svojím ochorením ohrozoval. Poukázal na to, že lekárske poznatky sú v súčasnosti na diametrálne inej úrovni oproti času, keď bola táto skutková podstata zavádzaná do Trestného zákona, o čom podľa neho svedčí aj skutočnosť, že ohrozovanie vírusom ľudskej imunodeficiencie už v prevažnej väčšine krajín nie je trestným činom.

Opierajúc sa o § 142 ods. 1 Tr. por. a majúť za to, že v jeho prípade išlo o objasnenie skutočnosti

obzvlášť zložitej, vyslovil obvinený presvedčenie, že, aj s ohľadom na súčasnú úroveň lekárskech poznatkov, mali byť pribratí dvaja znalci. Akýkoľvek iný postup zo strany orgánov činných v trestnom konaní preto považoval za nezákonný pre rozpor so zákonom a uvedenou právnou normou, a teda zakladajúci dovolací dôvod uplatnený podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.

Na odôvodnenie dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., zdôrazniac, že pre výrok o vine je nevyhnutné preukázanie jeho úmyslu, obvinený uviedol, že je presvedčený, že jeho ochorenie je v takom štádiu, že prakticky nie je infekčný, a teda nemá, nemal ani nemôže mať úmysel niekoho nakaziť. Dodal, že aj s ohľadom na odbornú literatúru a dostupné informácie sa dôvodne spoliehal, že nikoho nemôže ohroziť. Trval na tom, že ani na okamih nebol uzrozumený s tým, že realizácia sexuálnych kontaktov s poškodenou môže viesť k jej ohrozeniu vírusom, a preto mal za to, že na vznik trestnoprávnej zodpovednosti nebola naplnená podmienka úmyselného konania.

Dovolateľ súčasne poukázal na to, že od počiatku vyšetrení má nedetekovanú hladinu vírusu v krvi a podľa odbornej literatúry je prenos vírusu nereálny. Preto považoval za zřejmé, že za týchto okolností nemôže byť infekčný, a teda ani niekoho týmto vírusom nakaziť. Zdôraznil, že zákonnou podmienkou je skutočné, reálne ohrozenie vírusom, ktoré v jeho prípade nie je prítomné. Doplnil, že pokiaľ by jeho konanie aj vykazovalo znaky trestného činu, tak konal v omyle o svojej infekčnosti a prenositeľnosti vírusu. S poukazom na konštatovanie v infektologickom posudku, dôvodil tým, že pokiaľ sa odborník pre danú oblasť stotožnil s tým, že naplňal všetky podmienky pre neinfekčnosť, on sám nemal dôvod domnievať sa čokoľvek iné. Svoje presvedčenie o neinfekčnosti považoval, odvolávajúc sa na závery predmetného posudku, za pochopiteľné a dôvodné. Na základe uvedeného mal za to, že neboli naplnené znaky trestného činu, pretože poškodenú nemohol vydať do nebezpečenstva nákazy vírusom ľudskej imunodeficiencie, keďže nie je možné, aby ho prenášal. Vychádzajúc zo záverov znaleckého posudku, zdôraznil, že v jeho prípade bola hladina vírusu nedetekovaná, teda má nemerateľné množstvo kópií vírusu HIV, čiže je prakticky neinfekčný, a preto nemôže nikoho ohroziť a už vôbec nie nakaziť.

Existenciu ďalšieho dôvodu dovolania (bez toho, aby tento konkrétne označila zodpovedajúcim ustanovením § 371 ods. 1 Tr. por.) vyvodil obvinený zo skutočnosti, že krajský súd nesprávne posúdil okolnosti prípadu, keď sa vôbec nezaoberal tým, či v danom prípade nie sú (okrem pomerov na strane obvineného) iné objektívne okolnosti, odôvodňujúce mimoriadne zníženie trestnej sadzby, keďže, citujúc § 39 ods. 1 Tr. zák., pripomenul, že Trestný zákon umožňuje mimoriadne znížiť trestnú sadzbu nielen s prihliadnutím na pomery páchatel'a, ale aj s ohľadom na okolnosti prípadu. Dovolateľ mal pritom za to, že práve v jeho prípade malo dôjsť k mimoriadnemu zníženiu trestu a takýmto spôsobom k zohľadneniu toho, že zákonodarca adekvátne nereaguje na súčasný stav lekárskech poznatkov a postihuje ľudí za ich zdravotný stav.

Na základe uvedeného obvinený P. P. navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava IV z 30. júna 2015, sp. zn. 3T/36/2015, v plnom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu I. stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

V osobne spísanom dovolaní obvinený nad rámec námietok uplatnených v jeho mene zvolenou obhajkyňou napadol znalecké posudky z odboru psychológie a infektológie, označiac ich za účelovo zmanipulované. Nestotožnil sa s názorom znalca z odboru psychológie, ktorý jeho presvedčenie o svojej neinfekčnosti označil za fantáziu, keďže tento sa podľa neho nevyzná v neinfekčnosti HIV pozitívnych ľudí. Znalca z odboru infektológie obvinil z toho, že pracuje s 20 rokmi starými informáciami. Vo vzťahu k nemu tiež namietal, že bol pribratý nezákonným spôsobom, keďže znalec z registra znalcov nebol ani len oslovený a v jeho veci ustanovený znalec ani len nie je znalcom. Taktiež mu vyčítal, že rozoberal právne otázky a sponchybnil celosvetovo uznávané vyhlásenie, ktoré podporuje aj Svetová zdravotnícka organizácia. Ním vyjadrenú kvantifikáciu rizika nakazenia (0,5 %) označil za mylnú informáciu a uviedol, že pri jeho výsledkoch by bolo riziko 0,00001 %, teda menšie než je riziko ublíženia na zdraví pri ceste vlakom alebo autobusom. Poukázal na to, že od roku 2008 nebola celosvetovo zaznamenaná žiadna nákaza vírusom HIV, keď bol niekto pod účinnou liečbou. Konštatoval, že na potvrdenie ním uvádzaných skutočností by bolo potrebné kontaktovať zahraničného odborníka, pretože uvedené mu nedosvedčí žiadny slovenský lekár, čo vysvetlil existenciou nepísanej dohody

komory infektológov o tom, že „to nevypustia vonku, aby ľudia neboli promiskuitní“. Odkázal na medzinárodne uznávaný lekársky časopis Swiss medical weekly i články zverejnené v Českej republike.

Dovolateľ odmietol vinu za skutok, ktorý „v celej Európe nie je trestný,“ a Slovenskú republiku obvinil z diskriminácie HIV pozitívnych ľudí, trvajúc na tom, že nikde nie je napísané, že je povinný informovať o svojom zdravotnom stave, čo je len morálna povinnosť, za porušenie ktorej nemožno uložiť trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov. Tvrdil, že dodnes mu nikto nevysvetlil, ako môže niekoho ohrozovať tým, že mu neoznami svoj zdravotný stav, ak prirodzenou cestou môže mať zdravé deti. Uložený trest označil za úplne mimo zákona, lebo žiadny zákon neporušil. Považoval ho za exemplárny a uložený mu na výstrahu, čo však s ohľadom na to, že nebol nikdy trestaný, označil za nezákonné, domnievajúc sa, že mal mať nárok aspoň na podmienené odsúdenie. Jeho odsúdenie je podľa neho problémom zastaraného zdravotníctva a justície, a preto žiadal o okamžité zrušenie rozsudkov i o okamžité stiahnutie oboch zatýkacích rozkazov, pretože nemôže opustiť krajinu.

Pripustil, že sa priznal, avšak uviedol, že len preto, že bol vyšetrovatelkou KR PZ oklamáný, že keď sa prizná, pôjde domov, a tiež pre nepísanú dohodu so sudcom, že keď sa prizná, dostane podmienený trest, ktorú však krajský súd nedodržel. Podľa obvineného bolo celé konanie zmanipulované, bolo porušené jeho právo na obhajobu, kým bol vo väzbe, pričom jej dôvod ani nikdy neexistoval. Za nezákonnú väzbu preto žiadal verejné ospravedlnenie a 200 eur za každý deň vo väzbe. Ohradil sa aj voči označeniu poškodenej ako maloletej, poukazujúc na to, že na Slovensku je pohlavný styk legálny od dovŕšenia 15. roku. Z tohto dôvodu nerozumel ani tomu, ako môže byť mladistvá braná ako dieťa, keď sa slobodne rozhodla, že chce mať sex.

Z uvedených skutočností podľa obvineného jednoznačne vyplýva, že skutok nie je trestným činom, z čoho vyplýva, že bol protiprávne a nezákonne odsúdený, a to vďaka neznalosti PZ, prokuratúry, súdov a lekárov, ktorí to taja.

V súlade s ustanovením § 376 Tr. por. prvostupňový súd dovolanie obvineného P. P., vrátane jeho doplnenia podaného prostredníctvom ním zvolenej obhajkyne, doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava IV sa písomne vyjadrila len k pôvodne doručenému dovolaniu podaného osobne obvineným, v reakcii na ktoré vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na obhajobu uviedla, že dovolateľ mal od vzatia do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. OTp/160/2014, dňa 5. októbra 2014 ustanoveného obhajcu, ktorý sa v rámci prípravného konania zúčastňoval všetkých procesných úkonov, vrátane výsluchu obvineného, z čoho vyvodila, že jeho právo na obhajobu bolo v plnom rozsahu zachované. Pripomenula, že obvinený sa v rámci jeho prvotného výsluchu po vznesení obvinenia ku skutku priznal, konanie oľutoval a hoci neskôr, v rámci prípravného konania uviedol, že sa necíti byť vinným zo spáchania daného skutku, samotné spáchanie skutku nepoprel. Zdôraznila, že v rámci súdneho konania po podaní obžaloby potom v súlade s § 257 Tr. por. po porade s obhajcom uviedol, že nepopiera spáchanie skutku, pričom na položené otázky súdu v súlade s § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) Tr. por. opätovne uviedol, že sa k spáchaniu skutku dobrovoľne priznáva, uznáva svoju vinu, pričom bol ako obvinený poučený o svojich právach, najmä o práve na obhajobu, a bola mu daná možnosť na slobodnú voľbu obhajcu a s obhajcom sa mohol radíť o spôsobe obhajoby. Doplnila, že vyhlásenie obvineného súd v súlade s § 257 ods. 6, ods. 7 Tr. por. prijal s tým, že toto vyhlásenie následne zohľadnil pri ukladaní trestu a priznaní poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. j), l) a n) Tr. zák.

S poukazom na uvedené skutočnosti i neodvolateľnosť predmetného vyhlásenia obvineného bola prokurátorka názoru, že v danej veci nie sú splnené podmienky dovolania v zmysle § 371 Tr. por., a preto Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, príslušnému na rozhodnutie, navrhla, aby dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. na verejnom zasadnutí odmietol.

K predmetnému vyjadreniu Okresnej prokuratúry Bratislava IV, zaslanému prvostupňovým súdom obvinenému P. P. i jeho obhajkyňi JUDr. Silvii Turcsányiovej, sa obvinený, ani prostredníctvom svojej

obhajkyne, nevyjadril. Rovnako, aj zo strany okresnej prokuratúry zostalo jej doručené doplnenie dovolania, podané v mene obvineného jeho obhajkyňou, bez odozvy.

Následne súd prvého stupňa po odstránení vytknutých nedostatkov predložil vec dovolaciemu súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v intenciách § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie obvineného, pričom zistil, že dovolanie proti napadnutému rozsudku je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a), h) Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.], bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.), spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., avšak čo do výroku o vine bolo podané neoprávnenou osobou. Zároveň, ohľadom dovolania obvineného vo vzťahu k dovolaním taktiež napadnutému výroku o treste dospel po nahliadnutí do spisového materiálu k záveru, že toto nie je dôvodné.

Vo vzťahu k námietkam obvineného týkajúcim sa výroku o vine musel dovolací súd konštatovať nasledovné. Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že na hlavnom pojednávaní konanom 30. júna 2015 urobil obvinený po poučení predsedom senátu podľa § 257 ods. 4, ods. 5 Tr. por. a porade s obhajcom Mgr. Marcelom Pélim vyhlásenie, že nepopiera spáchanie žalovaného skutku (č. l. 405 spisu), po ktorom bol obvinený predsedom senátu opätovne osobitne poučený v zmysle § 257 ods. 5 Tr. por. Na nasledujúce otázky položené predsedom senátu, postupujúcim v súlade s § 257 ods. 5 Tr. por., obvinenému v zmysle § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) Tr. por., vrátane otázky, či rozumie, čo tvorí podstatu skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, otázky, či rozumie právnej kvalifikácii skutku ako zločinu, ako aj otázky, či sa dobrovoľne priznal a uznal vinu za spáchaný skutok, ktorý sa v obžalobe kvalifikuje ako určitý zločin, tento odpovedal kladne (č. l. 405-406 spisu). Po vyslovení návrhu prokuratúry na prijatie predmetného vyhlásenia obvineného, že nepopiera spáchanie žalovaného skutku, súd prvého stupňa procesne bezchybným spôsobom uznesením vyhláseným na hlavnom pojednávaní podľa § 257 ods. 6, ods. 7 Tr. por. prijal vyhlásenie obvineného o nepopretí skutku a vyslovil, že dokazovanie ohľadne viny nevykoná a vykoná dokazovanie len ohľadne trestu (č. l. 406 spisu).

Podľa § 257 ods. 5 Tr. por. ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Podľa § 257 ods. 8 Tr. por. ak súd rozhodol, že vyhlásenie obžalovaného podľa odseku 5 prijíma, zároveň vyhlási, že dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku, sa nevykoná, a vykoná dôkazy súvisiace s nepriznaným skutkom, výrokom o treste, náhrade škody alebo ochranného opatrenia. To nevyklučuje možnosť výsluchu obžalovaného o účasti inej osoby na žalovanej trestnej činnosti.

Podľa § 369 ods. 1 Tr. por. dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Tr. por. proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 ods. 1 Tr. por. oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného.

Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že proti rozsudku vyhlásenému po prijatí vyhlásenia obvineného o vine (§ 257 ods. 5 Tr. por.) možno podať dovolanie len z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., pričom hoci v § 257 ods. 5 Tr. por. nie je špecifikovaný konkrétny subjekt, ktorému toto právo prislúcha, jeho výkladom v spojení s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní [§ 369 ods. 1, ods. 2 písm. b), § 372 ods. 1 veta prvá Tr. por.] treba dospieť k nepochybnému záveru (judikovanému Najvyšším súdom Slovenskej republiky v uznesení zo 14. apríla 2016, sp. zn. 6Tdo/3/2016, uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 12, roč. 2017), že proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Tr. por.) môže dovolanie podať len minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len "minister spravodlivosti"), a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby [§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 Tr. por.].

Na základe uvedeného možno konštatovať, že v danom prípade osobou oprávnenou na podanie dovolania proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného P. P., že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, považované v zmysle § 257 ods. 4 Tr. por. za priznanie spáchania skutku, je (v časti týkajúcej sa výroku o vine) iba minister spravodlivosti, pretože ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa, proti ktorému obvinený, s poukazom na § 257 ods. 5 Tr. por., nemôže účinne podať odvolanie. V prejednávanej veci sa obvinený síce zároveň aj vzdal svojho práva podať odvolanie, avšak rozsudok súdu prvého stupňa napadla čo do výroku o treste odvolaním podaným v neprospech obvineného okresná prokurátorka. Krajský súd preto vzhľadom na vyhlásenie obvineného na hlavnom pojednávaní, že nepopiera spáchanie žalovaného skutku, následne prijaté súdom prvého stupňa a majúce rovnaké právne účinky ako vyhlásenie o vine, v odôvodnení svojho rozsudku správne konštatoval, že výrok o vine nadobudol právoplatnosť a obvinený P. P. bol teda rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV z 30. júna 2015, sp. zn. 3T/36/2015, právoplatne uznaný vinným zo spáchania zločinu ohrozovania vírusom ľudskej imunodeficiencie podľa § 165 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., s ohľadom na čo sa zameril len na preskúmanie výroku o treste, ktorý bol napadnutý odvolaním prokurátorky.

Podaným dovolaním, hoci formálne smerujúcim proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu druhého stupňa, ktorý na podklade odvolania okresnej prokurátorky zmenil výrok o treste napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v neprospech obvineného, dovolateľ vecne napádal aj (a predovšetkým) výrok o vine, ktorý urobil prvostupňový súd na základe jeho vyhlásenia o vine a proti ktorému Trestný poriadok v rozsahu, v akom bolo toto vyhlásenie prijaté, nepriznáva obvinenému právo podať odvolanie. Dovolací súd v tejto súvislosti marginálne poznamenáva, že vyhlásenie o vine je slobodným prejavom vôle obvineného prijať vinu podľa obžaloby, ktorý zákon rešpektuje a umožňuje. Ak má súd pochybnosti o výsledkoch prípravného konania vo vzťahu k žalovanému skutku v rovine skutkovej alebo právnej, má procesný priestor na ich vyjadrenie vymedzený pri rozhodovaní o otázke, či vyhlásenie obžalovaného prijme. Následné skúmanie viny, respektíve jej kvalifikačnej podoby vo vzťahu k dotknutému skutku by popieralo zmysel a obsah predchádzajúceho uznania viny obvineným a prijatia tomu zodpovedajúceho vyhlásenia súdom (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. februára 2012, sp. zn. 2 To 5/2011).

Z vyššie uvedeného je zjavné, že v danom prípade nebol výrok o vine obvineného odvolacím súdom preskúmaný, čo tento zároveň jednoznačne vyjadril i v odôvodnení svojho rozsudku. Keďže obvinený P. P. nemohol proti dovolaním napádanému výroku o vine podať riadny opravný prostriedok a k zmene tohto výroku v jeho neprospech nedošlo ani na podklade odvolania okresnej prokurátorky, nie je v posudzovanej veci osobou oprávnenou podať dovolanie do výroku o vine, pričom takouto osobou by mohol byť len minister spravodlivosti. Z tohto dôvodu najvyššiemu súdu neostávalo iné, než dovolanie obvineného P. P. v časti, v ktorej bolo podané do výroku o vine, odmietnuť bez preskúmania veci podľa § 382 písm. b) Tr. por. ako podané neoprávnenou osobou.

Uvedený právny záver, týkajúci sa výroku o vine, však nemožno uplatniť voči dovolaním tiež napadnutému výroku odvolacieho súdu o treste, ktorým bol výrok súdu prvého stupňa o treste na podklade odvolania okresnej prokuratorky zmenený v neprospech obvineného.

Bez výslovnej subsumpcie pod niektorý z dovolateľom formálne uplatnených dôvodov dovolania založil obvinený dovolanie v časti proti výroku o treste napadnutého rozhodnutia súdu druhého stupňa v podstate výlučne na námietke neuplatnenia inštitútu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 Tr. zák. zo strany odvolacieho súdu.

Vo vzťahu k uvedenej námietke dovolateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky len odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, vo vzťahu k danej problematike ucelene vyjadrenú v zjednocujúcom stanovisku trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2010, Tpj 46/2010, k rozdielnemu výkladu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods.1 písm. i) Tr. por. v prípade nepoužitia ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody (resp. podľa § 39 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006), publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky číslo 1/2011 pod poradovým číslom 5 (ďalej len "R 5/2011"), ktorá sa jednoznačným spôsobom vysporadúva s otázkou možnej subsumpcie námietky nepoužitia ustanovenia § 39 Tr. zák. pod konkrétne dovolacie dôvody v zmysle § 371 Tr. por. i s otázkou jej relevancie ako dovolacej námietky z hľadiska naplnenia týchto dôvodov dovolania.

V označenom stanovisku (R 5/2011) sa predovšetkým konštatuje, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu sa svojou povahou a významom primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť "pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia", zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Zároveň v zmysle R 5/2011 platí, že pokiaľ (tak ako v posudzovanom prípade) nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., keďže vo vzájomnom vzťahu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. je prvý z nich všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. pritom nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák., v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný, lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného.

Zo znenia ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. vyplýva, že na naplnenie v ňom vymedzeného dovolacieho dôvodu sa vyžaduje, aby v prerokúvanej veci bol obvinenému uložený taký druh trestu, ktorý zákon nepripúšťa, alebo bol trest uložený mimo rámca trestnej sadzby. Iné pochybenie spočívajúce v nesprávnom vyhodnotení kritérií uvedených v § 34 až § 39 Tr. zák. a v dôsledku toho uloženie neprimerane prísneho (alebo naopak mierneho) trestu, nie je možné dovolaním vytykať prostredníctvom uvedeného dovolacieho dôvodu. Obvinený môže namietať len nezákonne uložený trest mimo hraníc trestnej sadzby, prípadne neprípustný trest, nie však voľnú úvahu súdu pri ukladaní trestu a hodnotenie svojej osoby, pokiaľ je trest uložený v rámci zákonom určenej trestnej sadzby. V posudzovanom prípade bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na úplne dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby (§ 165 ods. 2 Tr. zák.), a preto možno vysloviť, že obvinenému bol uložený

trest v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby a taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin pripúšťa.

Zhrnúc uvedené a citujúc právne závery vyjadrené v R 5/2011, nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. nezakladá žiadny dovolací dôvod.

Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd musel obvineným podané dovolanie vyhodnotiť vo vzťahu k napadnutému výroku o treste ako nedôvodné a ako také ho v zmysle § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Len pre úplnosť, dovolací súd dodáva, že pokiaľ ide o podanie spísané výhradne obvineným, to nespĺňa kvalitatívne kritérium požadované ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por., v zmysle ktorého môže obvinený podať dovolanie, resp. aj akékoľvek iné podanie, len prostredníctvom obhajcu. Najvyšší súd aj napriek tomu, rešpektujúc nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2010, sp. zn. IV. ÚS 305/09, pri svojom rozhodovaní prihliadol na obsah predmetného podania, avšak ani táto skutočnosť nemala, s ohľadom na vyššie uvedené závery vyslovené na margo nedostatku oprávnenia obvineného napadnúť dovolaním výrok o vine i nenaplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., dopad na zmenu rozhodnutia o tomto dovolaní. Povaha v ňom uplatnených námietok, ktorých podstatný obsah dovolací súd zámerne prevzal do odôvodnenia svojho rozhodnutia, je výlučne skutková, atakujúca predovšetkým nenapadnuteľný výrok o vine, pričom námietky skutkovej povahy sú vylúčené z dovolacieho prieskumu, vyvolaného na podklade dovolania obvineného či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 písm. a) a b) Tr. por. Namietanie rozsahu vykonaného dokazovania, či nesúhlas s jeho hodnotením, nenapĺňa atribúty žiadneho z prípustných dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. Vo vzťahu k výhradám obvineného k výške a charakteru uloženého trestu dovolací súd odkazuje na právne závery prijaté k námietkam uplatneným obvineným cestou obhajkyne.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.